

ZAAD &

VOER

MAGAZINE VOOR DE
KWALITEITSBEWUSTE VEEHOUDER
Uitgave 2020/1 ■ België

Gras, onmisbaar voor duurzame melkveehouderij

03

**Uitgebalanceerd
ruwvoer:** voor de
hoogproductieve en
milieuvriendelijke koe

05

Gras is beste
bodemverbeteraar

07

Minder engerlingen
met zachtbladig
rietzwenk

12

Topresultaten met
Milkway•TopSilo

VOORWOORD

Nieuw decennium

We staan als veehouderij in België aan het begin van een bijzonder decennium waarin veel gaat gebeuren. Er is in ons land een grote groep bedrijfshoofden boven de 55 jaar. Veel van hen hebben geen opvolger. Het betekent dat er minder bedrijven komen maar wel grotere. Met automatisering en meer vreemde arbeid in het verschiet, zal de toekomstige melkveehouder over nog meer managementkwaliteiten moeten beschikken.

Die managementkwaliteiten zal hij ook inzetten om een andere onzekere factor het hoofd te bieden, namelijk het weer. De verwachting is dat extreme weersituaties zullen toenemen. Dit betekent vaker zware regen, langdurige droogte, hitte en kou. Als Barenbrug gaan we u hierbij ondersteunen. Nu al doen we uitgebreid onderzoek op verschillende continenten waarbij we inspelen op klimaatverandering. Het levert rassen en mengsels op met specifieke kwaliteiten die u in staat stellen om op een duurzame en verantwoorde wijze melk te blijven produceren.

De grasmengsels uit dit wereldwijde onderzoeksprogramma kunnen beter tegen droogte, zijn standvastiger, wortelen dieper of hebben minder kunstmest nodig. Mengsels die zich bijzonder onderscheiden worden voorzien van ons label Green Earth. Door uitgebreid onderzoek en jarenlange expertise weten wij als geen ander welke rassen en mengsels een nog hogere bijdrage kunnen leveren aan duurzaam graslandgebruik. Hierdoor kunt u uw weilanden optimaal managen en uw bedrijf maximaal laten presteren.

Bastiaan en Frank
Barenbrug

Inhoudsopgave

- 3 **Uitgebalanceerd ruwvoer: voor de hoogproductieve en milieuvriendelijke koe**
- 4 **Gras is de beste bodemverbeteraar**
- 6 **Grasmat met langste levensduur**
- 7 **Minder kans op engerlingen met zachtbladig rietzwenk**
- 8 **Keihard melken met gras van eigen land**
- 10 **Juiste strategie doorzaaien bepalend voor succes**
- 12 **Topresultaten met Milkway•TopSilo**
- 14 **Welk Bonsilage inkuilmiddel past bij u?**

Zaad & Voer 2020/1

Voor al uw vragen over gras of graslandmanagement kunt u contact opnemen met:

Tom Willems

T. +32 474 10 78 09
E. twillems@barenbrug.be

Pieter Vos

T. +31 6 22 26 57 06
E. pvos@barenbrug.nl

Een uitgave van:

 BARENBRUG

Uitgebalanceerd ruwvoer: compleet rantsoen voor hoogproductieve en milieuvriendelijke koe

Derogatie, meer eiwit van eigen land, kringlooplandbouw: zomaar drie beleidsmaatregelen die tot gevolg hebben dat de impact van gras op je dagelijkse bedrijfsvoering toeneemt. En we zijn er nog niet. Klimaatregelgeving zal nog nadrukkelijker dan nu het management op uw erf bepalen waarbij het belang van gras verder groeit.

TEKST **Tom Niehof**

Een van de gevolgen is dat gras meer en meer een uitgebalanceerd voer wordt, waarvan koeien goed melk geven (lees: voldoende kilo's vet en eiwit) en daarbij gezond blijven (lees: probleemloos een hoge levensproductie realiseren). Binnen het onderzoeksprogramma van Barenbrug staat de koe al jaren centraal. Het motto daarbij is: voorzie de koe van eiwit, structuur en energie en zorg er voor dat alle voedingsstoffen optimaal benut kunnen worden met minimale verliezen.

Gras ook voor energie

Dat gras een eiwit- en structuurbron is, weten we al lang. Dat gras ook voldoende energie moet bezitten om de eiwitbenutting te verbeteren, is een wijsheid die de laatste jaren in belang

toeneemt. Barenbrug heeft verschillende onderzoekprojecten ingericht op het ontwikkelen van uitgebalanceerd ruwvoer: voor melkkoeien waarvan de dieren maximaal en gezond kunnen presteren en dat een minimale impact heeft op het milieu. Niet alleen het onderzoeksprogramma van Barenbrug richt zich op het groeiend belang van gras op het melkveebedrijf.

**Gras als eiwit-,
structuur én
energiebron**

Ook uit gesprekken met melkveehouders blijkt dat de vraag naar uitgebalanceerd ruwvoer toeneemt. Dit marktsegment zal de komende jaren een forse groei doormaken. Samen met onze melkveehouders zullen we de grasmengsels en de teeltomstandigheden verder optimaliseren zodat we het maximale rendement behalen; zowel met vers gras (via weidegang of zomerstalvoeding) of als ingekuild product.

Meerdere sporen mogelijk

Er zijn meerdere sporen die kunnen leiden naar uitgebalanceerd ruwvoer. Enerzijds gebeurt dat door een nog nadrukkelijke focus op de topassen van Engels raaigras ten gunste van rassen zoals kropaar, timothee en beemdlangbloem. Anderzijds zal ook het belang van klaver in de grasmengsels toenemen. Tot slot is er een rol weggelegd voor kruidenmengsels. Met hun specifieke eigenschappen

kunnen kruiden in een behoefte voorzien die zowel de melkproductie, voerbenutting en de gezondheid van de koe verbeteren. Daarnaast zorgen kruidenmengsels ervoor dat we ook naar mineralen kijken. Een nauwe samenwerking tussen melkveehouders en onderzoekers plaveit daarmee de weg voor een toekomstige melkveehouderij die voor een groot gedeelte draait om een optimale grasteelt. Barenbrug is er klaar voor! ■

Gras is de beste bodemverbeteraar

De teelt van gras, maar ook klavers en kruiden, biedt melkveehouders veel mogelijkheden te werken aan een nog duurzamere melkveehouderij. Een interview met Nick van Eekeren, onderzoeker bij het Louis Bolk Instituut.

INTERVIEW MET **Nick van Eekeren** □ TEKST **Will van Hoof**

Welke rol speelt gras in een duurzame veehouderij?

"Gras vervult verschillende functies. Denk aan eiwitproductie, weidegang, vastlegging van CO₂, opname van stikstof en voorkomen van nitraatuitspoeling. Maar ook als het gaat om het behoud van organische stof, behoud van bodemleven en bovengrondse biodiversiteit heeft gras voordelen. Bij veel uitdagingen van de toekomstige veehouderij kan de teelt van gras dus een rol spelen."

Uw stelling is dat gras de beste bodemverbeteraar is. Kunt u dit uitleggen?

"Bodemkwaliteit heeft verschillende pijlers, zoals: opbouw van organische stof in de bodem, bodemstructuur, beworteling, bodemleven en waterhuishouding. Wanneer je grasland onderzoekt waar permanent gras staat en dit vergelijkt met continu bouwland, dan zie je dat grasland op al deze pijlers beter scoort. Een goed voorbeeld is het aantal regenwormen.

"Het beste is dus om de maisteelt te laten volgen door grasklaver en na drie jaar grasklaver weer te vervangen door mais of een ander bouwlandgewas."

Onder permanent grasland zit 1.600 kg regenwormen per hectare, onder bouwland is dat 50 kg. Ook scoort wisselteelt, waarbij gras elke drie jaar wordt afgewisseld met de teelt van mais, beter dan continu bouwland."

Om een optimale bodemkwaliteit te behouden, adviseert u melkveehouders om een teeltplan aan te houden met 60 procent blijvend grasland, 20 procent wisselteelt met grasklaver en 20 procent bouwland. Wat is de filosofie hierachter?

"Wanneer je de derogatie aanhoudt met 80 procent grasland, dan is het overige, 20 procent, bouwland. Voor de meeste melkveehouders betekent dat 20 procent mais. Een mengsel van gras met rode en witte klaver groeit goed na een stikstofarme stoppel van mais en levert veel eiwit van eigen land. Het is daarom slim om de maisteelt te laten volgen door een grasklaverteelt. Omgekeerd heeft mais een hogere opbrengst na een wisselteelt met grasklaver. Als je dit doorvoert kom je dus uit op 60 procent blijvend grasland, 20 procent bouwland en 20 procent gras met rode en witte klaver dat je drie jaar kunt laten staan."

**'Optimale
bodemkwaliteit
met 60-20-20
aanpak'**

Waarom houdt u bij de teelt van grasklaver drie jaar aan?

"Een mengsel van gras, rode en witte klaver is voor elke melkveehouder eenvoudig drie jaar te telen. Daarna wordt het lastiger. Het gehalte aan organische stof in de bodem stijgt waardoor de bodem zelf veel stikstof gaat leveren.

Rode klaver valt na drie jaar grotendeels weg en klavers kunnen zich lastiger handhaven. Daarnaast moet het gehalte organische stof in de bodem niet te hoog worden als je nog mais wilt telen. Hoe hoger het organischestofgehalte, hoe hoger het stikstofleverend vermogen. Bouwlandgewassen kunnen die extra stikstof niet opnemen waardoor je de

opgebouwde stikstof niet goed kunt benutten en extra verliezen hebt. Het beste is dus om de maisteelt te laten volgen door grasklaver en na drie jaar grasklaver weer te vervangen door mais of een ander bouwlandgewas."

Wat zijn de voordelen van deze 60-20-20 aanpak?

"Er zijn alleen maar winnaars als melkveehouders op minerale gronden, zoals zand en klei, hiervoor kiezen. De bodemkwaliteit verbetert, melkveehouders halen meer eiwit van eigen land, er hoeft minder kunstmest aangewend te worden, er is minder nitraatuitspoeling en melkveehouders hoeven minder soja aan te kopen. Daarnaast neemt de biodiversiteit in en boven de grond toe. Voor een gemiddeld melkveebedrijf betekent deze aanpak een jaarlijkse plus van 7.000 euro."

Is dit voor elke melkveehouder uitvoerbaar?

"Het gaat om het principe. Ik snap ook wel dat je voor een veldkavel op 20 kilometer afstand kiest voor een continue teelt van mais. Maar melkveehouders hebben ook een huiskavel en kavels die dichtbij liggen. Dus elke melkveehouder kan hiermee aan de slag en er zijn voordeel mee doen."

Is grasklaver de enige optie voor wisselteelt of zijn er andere opties?

"Gras gecombineerd met rode en witte klaver levert meer op dan andere eiwitgewassen. Ook is de verteerbaarheid zeer goed waardoor koeien minder methaan produceren wanneer ze grasklaver eten. Maar klavers zijn niet de enige optie. Melkveehouders kunnen ook kiezen voor grasklavermengsels met kruiden, zoals NutriHerb van Barenbrug. Hierin zitten naast klaver ook andere kruiden zoals cichorei en smalle weegbree. Smalle weegbree is zeer droogtetolerant en vermindert de productie van lachgas. Er zijn dus veel mogelijkheden om met de teelt van gras, klavers en kruiden te werken aan een nog duurzamere melkveehouderij." ■

Nick van Eekeren

Nick van Eekeren is programmacoördinator duurzame veehouderij & agrobiodiversiteit bij het Louis Bolk Instituut. Als onderzoeker houdt hij zich vooral bezig met de bodemkwaliteit en ruwvoederproductie.

Juiste strategie doorzaaien bepalend voor succes

Het resultaat van doorzaaien wisselt nogal, is een vaak gehoord geluid. Onzin! Wanneer u de juiste techniek toepast en kiest voor gras dat snel vestigt in combinatie met een maximale kiemenergie, herstelt uw grasland voor het groeiseizoen begint.

□ TEKST Tom Niehof

Belangrijk voor het slagen van het doorzaaien is het zaaimoment dat u kiest en de zaai techniek. Zaai alleen door als de toplaag voldoende vochtig is. Voor zandgrond houdt dit in dat zand als een bolletje in uw hand blijft liggen wanneer u uw hand dichtknijpt en vervolgens opent. Kleigrond bevat voldoende vocht als u het kunt kneden. Wanneer de grond voldoende vochtig is en er ook nog een weersverwachting wordt afgegeven met regelmatig een bui, is het ideale moment van doorzaaien aangebroken.

Begin met verwijderen van slechte grassen

De slagingskans kunt u enorm versterken als u doorzaaien combineert met wiedegeen. Met de wiedege haalt u de slechte grassen (herkenbaar aan de 'witte voetjes' zoals ruwbeemd en straatgras) uit de mat. Hierdoor hebben de nieuwe grasplantjes minder concurrentie van het bestaande gras. Het gebruik van de juiste doorzaaimachine is ook van invloed op het resultaat. De keuze hierin is onder andere afhankelijk van de grondsoort.

Narollen na doorzaaien voor beste resultaat

Controleer bij het gebruik van een sleuvenzaaimachine (bijvoorbeeld een Vredo) of de gleuven goed gesloten worden na doorzaaien. Ook bij andere zaai technieken of doorzaaimachines is een goed contact tussen zaden en grond belangrijk. Door uw perceel met een Cambridgerol na te rollen haalt u het beste resultaat. U herstelt niet alleen de kale plekken in uw grasland. Ook de kwaliteit van het grasland verbetert u met de nieuwste genetica grassen. Dit is een van de belangrijkste conclusies uit recent onderzoek van PPS bodem & Ruwvoer waar Barenbrug onderdeel van uitmaakt. Met behulp van de juiste strategie verhoogt u de slagingskans maar liefst met 42 %.

Milkway•Doorzaai kiemt snel

Het is aan te raden gebruik te maken van zeer kiemkrachtig zaad, zoals Milkway•Doorzaai. Dit Engels raaigrasmengsel is uniek door de lage kiemtemperatuur en daarmee snelle vestiging. Het mengsel bevat 25 procent Barhoney dat al kiemt

bij 6 graden Celsius. Standaard Engels raaigras kiemt pas bij 10 graden Celsius. Deze unieke eigenschap zorgt ervoor dat het gras snel ontwikkelt en uitstoelt zodat onkruid geen kans krijgt. Milkway•Doorzaai is daarmee het ideale mengsel voor doorzaaien vroeg in het voorjaar (februari) of laat in het najaar.

Doorzaaien met klaver? Doe dit met aandacht!

Doorzaaien met klaver of kruiden is een prima optie. Vooral als u meer eiwit van eigen bodem wilt halen en wilt besparen op de kunstmestgift. Klaver vestigt zich in de praktijk moeilijker dan gras. Dit heeft diverse redenen. Om de kans van slagen van doorzaai te vergroten is het van belang om hier rekening mee te houden.

- Zorg voor een kort gemaaid weide die bewerkt is met een wiedege.
- Zaai klaver niet te diep. 0,5 cm is voldoende.
- Rol het perceel na het doorzaaien goed aan.
- Wacht met bemesten zodat de jonge klaverplantjes zich goed kunnen ontwikkelen.
- Wacht niet te lang met het maaien van de eerst volgende snede.
- Kies voor een klavermengsel. Het klavermengsel Duet is geschikt voor maaiweides, Quartet voor beweidingspercelen. Deze mengsel zijn samengesteld uit verschillende klavers met ieder zijn eigen sterke eigenschappen en bladgrootte. Dit verhoogt de slagingskans van het doorzaaien.

MILKWAY•DOORZAAI

- Uniek door snelle kieming en vestiging bij lage bodemtemperaturen 6°C
- Geeft kwaliteitsimpuls aan je grasland
- Ideaal om snel uw ruwvoerteelt te verbeteren
- Verlengt de levensduur

Minder kans op engerlingen met zachtbladig rietzwenk

De inzet van zachtbladig rietzwenk kan helpen om vraatschade aan de graszode door engerlingen te voorkomen.

□ TEKST Tom Niehof

U kent het vast wel, plotselinge dorre plekken in een weiland en een graszode die los op de ondergrond ligt: vraatschade door engerlingen. Als ook kraaien op zoek gaan naar deze sappige graswortelvreter is de schade aan de grasmat niet te overzien. Er zijn meerdere redenen waarom het vraatleed de laatste jaren toeneemt. Denk aan het vervallen van chemische bestrijdingsmogelijkheden en klimaatverandering. Door dit laatste stijgt de temperatuur in onze klimaatzone en kunnen de dieren zich eenvoudiger vermeerderen.

Systematische benadering

Een goede aanpak vraagt een systematische benadering. Maatregelen die in uw weides effect kunnen hebben zijn: beweiding (vertrapping larven), intensief frezen van de zode bij graslandvernieuwing (sterfte larven) en vruchtwisseling met bijvoorbeeld mais (wegnemen van voedselbron van larven). Naast deze managementmaatregelen kunt u ook de graszode weerbaar maken. Hoe dan, zult u wellicht

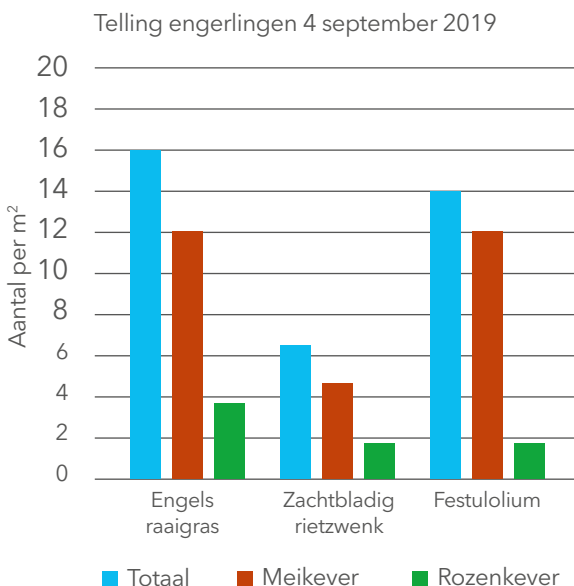
denken. Nou, bijvoorbeeld door een grassoort te telen die minder gevoelig is voor engerlingen, zoals zachtbladig rietzwenk. Onderzoek door Wageningen University & Research toont aan dat het aantal engerlingen in de zode onder een weide met zachtbladig rietzwenk veel lager is dan bij andere grassoorten, zie kader.

Groot wortelstel en vaste zode

Dat de toepassing van zachtbladig rietzwenk werkt, heeft verschillende logische verklaringen. Allereerst wortelt het gewas diep waardoor engerlingen - die zich in de eerste 10 centimeter onder de grond bevinden - minder schade aan het wortelstelsel aanrichten. Ook haalt het grote wortelstelsel meer vocht uit de grond dat ten goede komt aan het gewas. De drogere grond rondom de wortels blijkt een minder ideaal leefklimaat voor engerlingen. Tot slot is door het uitgebreid wortelstelsel de graszode van zachtbladig rietzwenk vaster dan van Engels raaigras. Dit verkleint de bewegingsvrijheid van de larven.

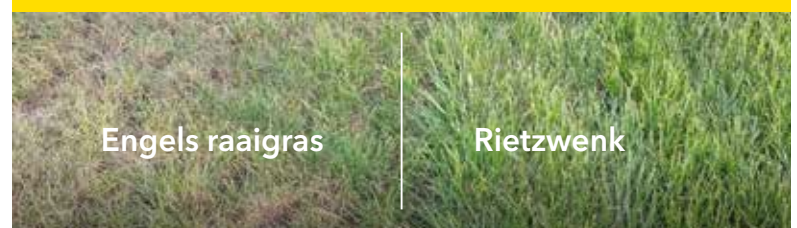
Keuze voor weerbaar gras

Kortom: zijn uw gronden gevoelig voor engerlingen? En wilt u in uw systematische aanpak ook weerbare grassoorten meenemen? Maak dan gebruik van zachtbladig rietzwenk. ■

ZACHTBLADIG RIETZWENK IN MILKWAY•NUTRIFIBRE

De wortels van Milkway•NutriFibre kunnen een lengte bereiken van meer dan een meter. Hiermee neemt het gewas alle mineralen en vocht op dat beschikbaar is in de bodem en zet dit om een in een enorme gewasgroei (+30 % t.o.v. Engels raaigras). Bijkomend voordeel is dat het intensieve wortelstelsel en de drogere grond rondom de wortels de groei van engerlingen tegengaat.

'Keihard melken met gras van eigen land'

De doelstelling van Wilfred de Bruijn is om 12.000 kg melk per koe te produceren met voer dat voor 80 procent van eigen land komt. "Als je keihard wilt melken met gras van eigen land, moet je het juiste mengsel op het juiste perceel telen."

□ TEKST **Will van Hoof**

Is het mogelijk om 20 ton droge stof gras per hectare te produceren met een goede voederwaarde, een lage footprint en zonder kunstmest. Met dit initiatief van een groep agrarische jongeren uit Gelderland, starten studenten van HAS Den Bosch in 2015 een onderzoek bij melkveehouder Wilfred de Bruijn van Hoeve Boveneind. Twee jaar lang is er data verzameld. Ook voor Wilfred leverde het onderzoek een schat aan informatie op waarmee hij zijn grasteelt heeft geoptimaliseerd.

Zachtbladig rietzwenk

Totaal heeft de melkveehouder uit Herwijnen (Gld) 96 hectare in beheer, waarvan 10 hectare natuurgras. Op 18,5 hectare teelt hij snijmais. Met de wetenschap uit het onderzoek teelt Wilfred nu op 6 hectare Milkway•NutriFibre.

Dit Barenbrug-mengsel bevat zachtbladig rietzwenk (NutriFibre) en realiseert jaarrond ruim 30 procent meer droge stof dan een gemiddeld mengsel met Engels raaigras. Ook is Milkway•NutriFibre zeer droogtebestendig, ervaart Wilfred. De wortels gaan ruim 1 meter diep de grond in. "Ik heb zachtbladig rietzwenk gezaaid op mijn lichte zandgrond. Als het perceel van mijn buurman in de zomer geel kleurt, staat mijn perceel nog mooi groen."

Rode en witte klaver

19 hectare heeft Wilfred ingezaaid met Milkway•Topsilo, waaraan het klavermengsel Duet is toegevoegd. Duet bevat rode en witte klaver en is zeer geschikt voor maaiweides. Door de extra stikstof die de klavers leveren, bespaart hij op kunstmest en levert de weide toch een maximale

hoeveelheid kVEM per hectare. "Mijn doelstelling is om 80 procent van het voer van eigen land te halen én daarnaast 12.000 kg melk per koe te produceren. Dat lukt alleen als je de grasteelt optimaliseert", zegt hij. Daarom kiest hij uitsluitend voor de Milkway-mengsels van Barenbrug.

Kijk naar grondsoort

Wilfred adviseert om bij de keuze van een grasmengsel vooral naar de grondsoort en de bijbehorende grondmonsters te kijken. Aan de hand daarvan kan een melkveehouder bepalen wat het beste past. "Vraag ook vooral de graszaadleveranciers wat zij te bieden hebben. Bij bedrijven zoals Barenbrug zit veel kennis. Bepaal het doel wat je wilt bereiken en laat ruwvoerspecialisten met je meedenken." De Gelderse ondernemer vindt het te makkelijk om voort te borduren op ervaringen uit het verleden. "De sector verandert waardoor zich nieuwe oplossingen aandienen. Door mee te bewegen kun je als melkveehouder hiermee je voordeel doen."

Start met weiden

Omdat hij plannen heeft voor de afzet van merkmelk, wil Wilfred de kleine huiskavel van 10 hectare benutten voor beweiding. Dit past beter bij de maatschappelijke acceptatie dan opstallen. Hiervoor zal hij Milkway•Smakelijk inzaaien. De toevoeging van timothee aan het mengsel zorgt voor extra smaak en verhoogt de opname bij beweiding. Door de gelijktijdige bloei van dit mengsel is de kwaliteit van een snede makkelijk te managen en behoudt het gras een hoge voederwaarde. Wilfred: "80 procent van je resultaat in de melktank is voeding gerelateerd. Als je ook nog eens 80 procent van deze melk met eigen ruwvoer wilt produceren, geeft dat het belang van grasteelt aan. De waarde van het juiste mengsel op het juiste perceel moet je daarom niet onderschatten."

KRUIDENMENGSEL GOEDE ONTWIKKELING

Een nieuwe ontwikkeling waarvoor Wilfred open staat, zijn kruidenmengsels zoals NutriHerb van Barenbrug. "Ik sta hier zeker open voor. Nu is het voor mij nog te vroeg maar als de praktijkervaringen goed blijven, wil ik hiermee ook aan de slag."

Proterra Maize: beste keuze als vanggewas

Het telen van een vanggewas onder mais is in het droge jaar 2019 geen gemakkelijke opgave gebleken. Onderzaai is vorig jaar zelfs bijna volledig mislukt. Wilt u meer zekerheid dat het zaaien van een vanggewas slaagt? Maak dan gebruik van Proterra Maize: deze groenbemester op basis van rietzwenk kan zowel gelijktijdig als onder de mais gezaaid worden en heeft een hoge slagingskans.

□ TEKST **Astrid van den Brink**

Er zitten verschillende voordelen aan het gelijktijdig met de mais inzaaien van Proterra Maize. Ten eerste heeft u een maximale vrijheid in de keuze van uw snijmaïsras. Daarnaast blijven de kosten laag door inzaai in één werkgang. Bovendien geeft Proterra Maize een flink stimulans aan de bodemvruchtbaarheid en droogteresistentie. Want een vanggewas op basis van rietzwenk dat je vroeg in het jaar zaait, brengt het organischestofgehalte op een hoger niveau. Het gevolg: de bodemkwaliteit verbetert en het volggewas profiteert hiervan maximaal.

Meeste biomassa

Onderzoek op proeflocatie Vredepeel (onderdeel van Wageningen University & Research) toont aan dat Proterra Maize de beste keuze is voor onderzaai in snijmaïs. Proterra Maize is een groenbemester speciaal ontwikkeld om gelijktijdig met snijmaïs te zaaien. Het produceert de meeste bovengrondse en ondergrondse biomassa van alle groenbemers (zie tabel 1).

Proterra Maize is daarmee een ideaal mengsel om de vruchtbaarheid van de bodem te verbeteren.

Omdat Proterra Maize langzaam vestigt, is het geen concurrent voor het jonge maisplantje. Wel moet u een bespuiting uitvoeren voordat de mais in het zesde bladstadium staat. Alle aanwezige onkruiden gaan dan dood en Proterra Maize staat even stil in zijn groei zodat de mais de kans krijgt het veld snel te sluiten (zie kader). Er zijn zeer goede ervaringen met bespuitingen van verschillende herbicidenmixen. Overleg met uw gewasbeschermingsadviseur voor de meest actuele informatie.

Opvangen van mineralen

Gedurende de zomermaanden ontwikkelen de Proterra Maize planten zich onder het maisgewas. De intensieve en diepe wortels van Proterra Maize zijn half augustus al voldoende ontwikkeld om de mineralen uit de bodem op te pikken, die de afrijpende maisplant niet meer opneemt. Dit is een

TOLERANT TEGEN GEWASBESCHERMING

Proterra Maize is getest als meest tolerant tegen verschillende bespuitingsmiddelen. Dit komt door de harde en fijne bladstructuur van het rietzwenk en de sterke beworteling van de gekozen grassoorten. De bespuiting remt de groei van de Proterra Maize, waarmee je voorkomt dat gras de overhand krijgt. De maïs krijgt hierdoor de tijd om het veld te sluiten.

VOORDELEN PROTERRA MAIZE

- Direct een groenbemester na de maisoogst
- Rendabel door kostenbesparing op grondbewerking en inzaai na de maisoogst
- Eenvoudig en gelijktijdig met de maïs in te zaaien
- Herbicidetolerantie waardoor onkruidbestrijding mogelijk is
- Produceert veel organische stof en geeft diepe doorworteling van de bodem

Brigitte Kroonen
Onderzoeker Bodem & Bedrijfsystemen

Bekijk de film over het onderzoek biomassa bepaling bij vanggewassen op www.barenbrug.be/proterra-maize.

groot voordeel omdat in de nazomer de mineralisatie in de bodem het hoogst is. Mineralen spoelen uit naar het grondwater als het vanggewas onvoldoende ontwikkeld is. De wortels van Proterra Maize gaan in de nazomer al tot een flinke diepte en laten geen mineralen verloren gaan. Kiest u voor Proterra Maize dan minimaliseert u de uitspoeling.

Minder insporing bij oogst

Met Proterra Maize als onderzaai, heeft u ook minder last van structuurbederf door insporing tijdens de maisoogst. De wortels van de Proterra Maize zorgen voor extra draagkracht en afvoer van grote hoeveelheden water. Hierdoor past het goed op moeilijk berijdbare percelen. ■

INVLOED VAN GEWASSEN OP ORGANISCHE STOF

Gewas	Zaaimethode	Zaaidatum	Biomassa per ha	Effectieve organische stof (kg/ha)
Rietzwenk ras A	Gelijktijdige inzaai	april	1.071	279
Rietzwenk ras B	Gelijktijdige inzaai	april	1.526	397
Proterra Maize	Gelijktijdige inzaai	april	2.428	631
Italiaans raaigras	Onderzaai	juni	63	16

Bron: Universiteit Wageningen, onderzoek biomassa bepaling vanggewassen 2019.

Topresultaten met Milkway • TopSilo

Een hoogproductief maaimengsel. Dat is wat melkveehouders willen. Want grond is duur en een beperkende factor op de meeste bedrijven. Met Milkway•TopSilo heeft u een oplossing in handen. Dit grasmengsel combineert een maximale opbrengst met de hoogste kwaliteit en een lange levensduur.

□ TEKST Tom Niehof

Milkway•TopSilo is een mengsel voor blijvend grasland dat speciaal is samengesteld voor melkveehouders die een maximale opbrengst bij maaien nastreven, en dat gedurende vele jaren. Het mengsel bevat 100 procent Engelse raaigrassen die uitermate geschikt zijn voor maaien. In tegenstelling tot andere mengsels die uitsluitend gemaaid worden, heeft Milkway•TopSilo een levensduur van minimaal tien jaar. Deze lange levensduur wordt gerealiseerd door de goede wintervastheid en standvastigheid. De levensduur van Milkway•TopSilo kan je verder verlengen door het gewas te maaien op een stoppelhoogte van minimaal 5 à 6 centimeter. Het gras herstelt zich dan snel na een maaibeurt waardoor onkruiden en straatgras geen kans krijgen. Wanneer u zorgt voor een bandenspanning van maximaal 2 bar wordt de bodem niet te zwaar aangedrukt en behoudt Milkway•TopSilo zijn vermogen om maximaal te groeien gedurende het gehele groeiseizoen.

Sleufsilo puilt uit

De sleufsilo op uw bedrijf puilt uit met dit mengsel. Milkway•TopSilo bestaat voor 100 procent uit laat doorschietende rassen Engels raaigras waarvan 70 procent tetraploid en 30 procent diploid. Het tetraploïde Barganza in Milkway•TopSilo is een uitermate duurzaam ras door een uitmuntende wintervastheid. Dit ras staat met deze eigenschap op de eerste plaats van de Nederlandse Rassenlijst 2020. Barganza is bovendien zeer smakelijk door zijn hoge resistentie tegen kroonroest (8,6). Het diploïde Barhoney in Milkway•TopSilo is een robuust en gezond gewas dat al jaren bewijst een hoge opbrengst te realiseren onder zowel maaien als beweiden. Door de late doorschietdatum behoudt het ras lang zijn voederwaarde. Omdat de doorschietdatum van de

rassen in Milkway•TopSilo dicht bij elkaar liggen, treedt er minimaal kwaliteitstverlies op door aren in het gras en kunnen melkveehouders te allen tijde vertrouwen op een voorspelbare opbrengst in zowel tonnen als kwaliteit.

Hoge VEM, veel celwanden

Na het inkuilen bevat een Milkway•TopSilo graskuil gemiddeld 18 procent eiwit, 950 VEM en een celwandgehalte van 48 procent (NDF 480). In de meeste gevallen is het met Milkway•TopSilo overbodig extra structuur aan het rantsoen toe te voegen. Koeien geven van een graskuil van Milkway•TopSilo in combinatie met een minimale hoeveelheid krachtvoer - ruim 30 liter melk per dag. Door de hoge roestresistentie van het gras is het kuilgras ook zeer smakelijk.

HOOGSTE EIWITOPBRENGST MET KLAVER

Milkway•TopSilo is uitstekend te combineren met de klavermengsels Quartet (vier verschillende witte klavers) of Duet (rode klaver en witte klaver).

Milkway•TopSilo gecombineerd met witte klaver geeft zelfs de hoogste eiwitopbrengst een hoger eiwitpercentage.

Dat Milkway•TopSilo uitermate geschikt is voor klavers heeft te maken met de open structuur van de zode die ruimte biedt aan de klaver om zich optimaal te ontwikkelen.

MINDER SCHIMMELS

Door de hoge roestresistentie van *Milkway•TopSilo* komen er minder schimmels in de graskuil. Bovendien heeft het gewas een steile bladgroei met breed blad, waardoor het gras luchtig is en snel droogt. Dit houdt schimmels buiten de deur. Een kuil met weinig schimmels zorgt uiteindelijk voor een gezondere koe.

MILKWAY•TOPSILO OF MILKWAY•NUTRIFIBRE?

Wanneer kies je voor *Milkway•TopSilo* en wanneer voor *Milkway•NutriFibre*? Beide mengsels zijn sterk in een hoge opbrengst onder maaien. Toch zijn er verschillen.

Milkway•Nutrifibre

- de hoogste opbrengst per hectare (volume)
- veel structuur dat de penswerking bevordert
- uitsluitend geschikt voor maaien
- goed bestand tegen droogte

Milkway•TopSilo

- Produceert de hoogste eiwitopbrengst per kg droge stof (kwaliteit)
- vestigt snel
- is zeer smakelijk door een hoog aandeel tetraploïde rassen
- geschikt voor maaien en beweiden

Graskwaliteit en voorraad bepalen keuze

Welk Bonsilage inkuilmiddel past bij u?

Bonsilage Plus, Bonsilage Speed gras of Bonsilage Fit gras? Welk Bonsilage inkuilmiddel het beste bij u past, hangt af van de kwaliteit van het ingekuilde gras en de actuele ruwvoervoorraad.

□ TEKST **Edward Ensing**

Kunt u de graskuil langer dan acht weken dicht laten voordat u begint met voeren, dan zijn Bonsilage Plus en Bonsilage Fit gras de ideale producten. Wilt u de kuil snel conserveren en aan de koeien voeren, kies dan voor Bonsilage Speed gras. Alle Bonsilage inkuilmiddelen blinken uit in effectiviteit en voorkomen inkuilverliezen. Kijk in het schema hiernaast voor het inkuilmiddel dat past bij uw kuil.

Bonsilage Fit gras

Bonsilage Fit gras conserveert niet alleen de kuil, het zorgt er ook voor dat uw koeien gezond blijven. Tijdens de conservering vormt Bonsilage Fit gras evenveel azijnzuur als melkzuur. Enerzijds zorgt dit voor een maximale broeiremmering, anderzijds gaat het pensverzuring tegen. Het gevormde melkzuur

wordt samen met het aanwezige suiker omgezet in propyleenglycol. Met deze energiebron kunnen koeien de vetreserves probleemloos en gemakkelijk activeren. Vooral rondom afkalven en als de koeien in de negatieve energiebalans geraken, tijdens de topmelkproductie, is deze energiebron zeer welkom en houdt uw dieren gezond.

Bonsilage Speed gras

Bonsilage Speed gras bevat de nieuwe bacteriesoort delivorians. Dit inkuilmiddel zorgt voor een drie keer snellere conservering. Hierdoor kan uw kuil al na twee weken geopend worden zonder dat er broei en schimmelvorming optreedt. Barenbrug heeft als enige leverancier deze unieke bacteriestam verwerkt in haar nieuwe product Bonsilage Speed gras. Het

Grasadvies

middel is ideaal als u uw ruwvoer snel na de oogst wilt voeren of als u onvoldoende voorraad hebt om de kuil acht weken dicht te laten.

Bonsilage Plus

Bonsilage Plus is een allround inkuilmiddel dat de ontwikkeling van melkzuurbacteriën stimuleert. De graskuil conserveert snel en zuurgevoelige enzymen en schadelijke gisten krijgen hierdoor weinig kans om het eiwit in uw kuil af te breken. Bovendien zorgt het melkzuur voor smakelijk ruwvoer. U bespaart veel geld op de aankoop van eiwit door gebruik te maken van Bonsilage Plus. De snelle conservering verhoogt niet alleen het aandeel energie en eiwit in de kuil, maar zorgt ook voor een verschuiving naar een groter aandeel darmverteerbaar eiwit. Darmverteerbaar eiwit verbetert het eiwitgehalte in de melk en bespaart op aankoop van duur krachtvoereiwit.

Zorg ervoor dat je altijd het juiste inkuilmiddel gebruikt

Is het weer in het voorjaar lekker zonnig, dan bevat het gras veel suiker. Kies in deze situatie voor het revolutionaire inkuilmiddel Bonsilage Fit gras. Bij donker weer of als uw gras van mindere kwaliteit is, dan is Bonsilage Plus de beste optie. Om zeker te zijn dat u altijd het juiste inkuilmiddel kunt inzetten, adviseren wij u om voor het inkuilen beide producten op voorraad te zetten. De houdbaarheid van de Bonsilage producten is voldoende om te bewaren voor de volgende snedes. ■

Keuzeschema Bonsilage inkuilmiddelen

Het lijkt wel of het maken van de juiste keuzes steeds moeilijker wordt. Hoe draai ik op mijn bedrijf aan de juiste knoppen zonder dat het op een andere plek op mijn bedrijf de verkeerde kant op gaat?

Dat geldt in feite ook voor de teelt van gras. Als je kiest voor bodemvruchtbaarheid en vastlegging van CO₂, dan heeft u gras nodig met een intensief wortelpakket en een hoge opbrengst. Echter, wanneer u aan methaanreductie wilt werken, is juist verteerbaarheid enorm belangrijk. Ook dit betekent keuzes maken en optimaliseren. Gelukkig is nog steeds niet elke koe hetzelfde en heeft elke veestapel een andere Ausgangssituation. Ook de grond waarop u boert is van wezenlijk belang voor de keuze van het juiste gras. Alles begint bij het maken van een plan om je gewenste doel te bereiken. Dit levert meer voordelen op dan u in eerste instantie denkt.

Het maken van een plan dwingt uzelf om verder na te denken dan de dag van morgen. Waar wil ik naartoe? Wat past bij mijn bedrijf? U gaat keuzes maken die passen bij de lange termijn, zoals het hoort op een familiebedrijf dat van generatie op generatie wordt voortgezet.

Het plan kan grotere gevolgen hebben dan u nu wellicht denkt. Moet u voor uw bedrijf nog wel kiezen voor één grasmengsel? Of kan ik de ruwvoerproductie verder optimaliseren door te kiezen voor een mix van mengsels die aansluit bij mijn lange termijn doelstelling?

Wij gaan graag met u het gesprek aan om te komen tot de beste oplossingen. De wereld staat immers niet stil. Het leveren van kwaliteit wordt de basis met gras als krachtvoerbasis. Maar hoe zorgt u voor biodiversiteit en voldoende voervoorraad voordat de droogte toetreedt. Grasadvies is nog meer dan voorheen maatwerk. Gelukkig hebben wij daar verstand van!

Tom Niehof
Internationaal
productmanager
ruwvoer

Make Life Beautiful

Het verbeteren van de gezondheid van melkvee, het stimuleren van biodiversiteit, het vergroten van de hoeveelheid organische stof maar ook het genieten van het prachtige Vlaamse landschap tijdens een fietstochtje. Gras is van grote waarde. Wij doen er alles aan om hier, samen met u, duurzaam van te profiteren.

Wij zijn namelijk elke dag op zoek naar nog innovatieve grasoplossingen. Dit doen we door met u in gesprek te blijven. Uw gedrevenheid gecombineerd met onze kennis van de nieuwste technologieën, maakt dat we al 116 jaar de mooiste producten maken. We schuwen niet om tijdens deze zoektocht af te stappen van de gebaande paden. Tja, soms liggen de beste ideeën daar waar je ze niet verwacht. Eén ding is hierbij zeker; het belang van u als gebruiker van ons gras staat altijd centraal.

Bij Barenbrug geloven wij erin dat met het maken van kleine stapjes we groeien naar een groene, duurzame wereld. Stapt u met ons mee?

 BARENBRUG

Make Life Beautiful

